

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ จะเป็นการสรุปผลการวิจัย เรื่องการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยจะกล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- ๑. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร
- ๒. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีการดำเนินการวิจัย

๑. กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยบุคคลากร ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารโรงเรียนกับกลุ่มครู-อาจารย์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยใช้วิธีสุ่มแบบ ๒ ขั้นตอน (Two Stages Random Sampling) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑.๑ สุ่มโรงเรียนมา ๕๐% ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยวิธีจับฉลากจะได้โรงเรียน ๔๕ โรงเรียน จากจำนวน ๘๔ โรงเรียน และได้จำนวนผู้บริหาร ซึ่งเป็นผู้อำนวยการและผู้ช่วยผู้อำนวยการของโรงเรียนที่สุ่มได้ทุกฝ่าย โรงเรียนละ ๕ คน รวมเป็น ๒๒๕ คน

๑.๒ ในกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนที่สุ่มได้ใน ๑.๑ สุ่มครู-อาจารย์ จากจำนวนทั้งสิ้น ๑๒,๕๗๑ คน เฉลี่ยโรงเรียนละ ๔ คน ได้ ๓๖๐ คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๕๘๕ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบตรวจสอบ (Checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวการสร้างแบบสอบถามจากการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูอาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา ตำรา เอกสาร และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และนำไปขอความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบและแก้ไข เสร็จแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๑๐ ท่าน แสดงความคิดเห็นเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข โดยความเห็นชอบของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วจึงนำไปใช้จริงในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรตัวอย่าง

๓. การส่งและการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปตามที่โรงเรียนต่าง ๆ ด้วยตนเอง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเองตามกำหนดเวลาที่นัดหมายไว้กับทางโรงเรียน ส่วนที่ได้คืนไม่ครบในระยะนั้นก็ขอความกรุณาจากทางโรงเรียนให้ส่งคืนทางไปรษณีย์ แบบสอบถามที่ส่งไปมีจำนวนทั้งสิ้น ๔๔๕ ชุด ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์ใช้ในการวิจัยได้ ๔๔๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๓๐

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนรวบรวมจากคำถามปลายเปิด (Open-ended) แล้วนำเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลของการวิจัย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ แบบสอบถาม

๑. ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นกลุ่มโรงเรียนประชากรเป็นเพศชายมากกว่าหญิง เพศชายมีร้อยละ ๖๕.๐๐ เพศหญิงร้อยละ ๓๕.๐๐ ส่วนครู-อาจารย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นเพศหญิงมากกว่าชาย มีเพศหญิงร้อยละ ๖๖.๔๖ และเพศชายร้อยละ ๓๓.๕๔

เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งหมด ปรากฏว่ากลุ่มประชากรเป็นหญิงมากกว่าชาย เป็นหญิงร้อยละ ๕๕.๑๑ เป็นเพศชายร้อยละ ๔๔.๘๙

๒. เมื่อแยกตามอายุ ปรากฏว่ากลุ่มผู้บริหารส่วนมากมีอายุอยู่ระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี มีร้อยละ ๔๗.๗๘ และรองลงมาคือ อายุระหว่าง ๕๑-๖๐ ปี มีร้อยละ ๓๐.๕๕ ส่วนอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีเพียงร้อยละ ๑๑.๖๗ อายุต่ำกว่า ๓๐ ปีลงมาไม่มีเลย แต่กลุ่มประชากรที่เป็นครู-อาจารย์ ช่วงอายุ ๓๑-๔๐ ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ ๓๔.๔๘ รองลงมาคือช่วงอายุ ๒๑-๓๐ ปี มีร้อยละ ๓๒.๓๐ และช่วงอายุรองลงมาอีกคือ ๔๑-๕๐ ปี มีร้อยละ ๒๔.๗๖ ที่น้อยที่สุดคือช่วงอายุ ๕๑-๖๐ ปี มีเพียงร้อยละ ๘.๔๖ ส่วนช่วงอายุที่ต่ำกว่า ๒๑ ปีลงมาไม่มี

เมื่อเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นว่ากลุ่มประชากรที่ตอบแบบสอบถามนี้ กลุ่มผู้บริหารมีช่วงอายุค่อนข้างสูง คือ ๔๑-๖๐ ปี ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์มีช่วงอายุค่อนข้างต่ำมากกว่า คือ ช่วงอายุ ๒๑-๔๐ ปี

๓. วุฒิทางการศึกษา ปรากฏว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นผู้บริหารมีวุฒิปริญญาตรีปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๐.๐๐ รองลงมาคือปริญญาโท มีร้อยละ ๑๔.๕๔ และต่ำกว่าปริญญาตรี มีร้อยละ ๕.๕๖ ของกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มครู-อาจารย์ มีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๕.๓๔ รองลงมาคือวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีร้อยละ ๖.๒๗ ส่วนวุฒิปริญญาโทมีเพียงร้อยละ ๔.๓๕ ของกลุ่มครู-อาจารย์ทั้งหมด

เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์แล้ว ปรากฏว่ามีวุฒิปริญญาตรีมากที่สุดถึงร้อยละ ๘๕.๘๗ รองลงมาคือวุฒิปริญญาโทมีร้อยละ ๘.๐๒ ส่วนวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีเพียงร้อยละ ๖.๐๑

๔. ตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบันของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ตอบแบบสอบถาม เป็นผู้อำนวยการร้อยละ ๖.๒๒ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการร้อยละ ๗.๕๑ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายธุรการร้อยละ ๘.๒๒ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายปกครองร้อยละ ๗.๕๑ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายบริการร้อยละ ๖.๘๑ นอกนั้นเป็นครู-อาจารย์ มีร้อยละ ๖๓.๘๓

ตอนที่ ๒ ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่เป็นความคิดเห็นของครู-อาจารย์เกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง ๘ ด้าน สรุปได้ดังนี้

๑. ด้านการรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ โรงเรียนมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับเข้าเรียนไว้ชัดเจน การแบ่งกลุ่มนักเรียนเพื่อเข้าอยู่ในชั้นเรียน โรงเรียนอาศัยหลักวิชาการในการแบ่งกลุ่ม มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียนเป็นอย่างดี ทำให้สามารถแบ่งนักเรียนเข้าเรียนตามแผนการเรียนตรงกับความต้องการของนักเรียน ในขณะที่เดียวกับโรงเรียนก็มีกปัญหาในเรื่องการฝากเด็กเข้าเรียน และการประชาสัมพันธ์การรับสมัครนักเรียน

ส่วนสภาพการบริหารที่อยู่ในระดับน้อยมี ๒ เรื่องคือ การเปลี่ยนแปลงการเรียนหลังจากเข้าเรียนแล้ว และปัญหาการร้องเรียนถึงความไม่ถูกต้องยุติธรรมในการสอบคัดเลือก ซึ่งมีปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๒. การปฐมนิเทศ ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับเรื่องดังนี้ โรงเรียนให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นของการจัดปฐมนิเทศแก่นักเรียน มีการเตรียมเอกสารระเบียบคู่มือนักเรียน ตลอดจนรายละเอียดเกี่ยวกับการดำรงตนในโรงเรียน มีการกำหนดจุดมุ่งหมายการดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนไว้ชัดเจน นักเรียนให้ความสนใจและได้รับประโยชน์จากการปฐมนิเทศ ครู-อาจารย์ให้ความร่วมมือในการปฐมนิเทศ ขณะเดียวกันโรงเรียนมีการเชิญผู้ปกครองนักเรียนหรือบุคคลภายนอกมาร่วมด้วย

ส่วนสภาพการบริหารที่อยู่ในระดับน้อยมี ๑ เรื่อง คือ การประเมินผลการดำเนินการปฐมนิเทศ และนำผลมาปรับปรุงเพื่อประโยชน์ในการทำงานครั้งต่อไป

แต่ที่น่าสังเกตคือ กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าการบริหารงานในด้านนี้อยู่ในระดับมาก (แต่ก็ค่อนข้างมาทางระดับน้อย) ส่วนกลุ่มครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

๓. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหาร และครู-อาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ โรงเรียนมีการจัดทำประกาศหรือคู่มือนักเรียนเพื่อให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจถึงกฎ เกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับระเบียบวินัยของโรงเรียน ผู้บริหารมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน โรงเรียนมีการติดตามนักเรียนที่กระทำผิดระเบียบวินัย และสามารถแก้ปัญหานักเรียนรายที่กระทำผิดวินัยได้เสมอ ๆ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนให้ความร่วมมือในการดูแลให้นักเรียนรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน มีการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดีด้วย

แต่มีข้อที่น่าสังเกต คือ เรื่องการแก้ปัญหานักเรียนรายที่กระทำผิดวินัยเสมอ ๆ กับการให้รางวัลแก่นักเรียนที่ประพฤติดีนั้น กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าปฏิบัติในระดับน้อย

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๒ เรื่อง คือ จำนวนนักเรียนที่กระทำผิดวินัยในโรงเรียน การเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และในเรื่องการทะเลาะวิวาทกับนักเรียนต่างโรงเรียนมีปรากฏน้อยที่สุด

๔. ด้านการทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ การออกใบรับรองผลการศึกษาหรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน โรงเรียนมีการเตรียมงานและจัดให้นักเรียนได้รับความสะดวกมาก การรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ กระทำได้รวดเร็วและสม่ำเสมอ โรงเรียนมีการจัดทำทะเบียนสะสมที่มีรายละเอียดครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับนักเรียน ให้ความสะดวกและความคล่องตัวแก่ครูและผู้เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียนในการค้นประวัติและผลการเรียน มีการบันทึกเกี่ยวกับตัวนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน โดยครูในโรงเรียนให้ความสำคัญและร่วมมือในการรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับตัวนักเรียนเพื่อเก็บเป็นหลักฐานทะเบียนต่าง ๆ ของนักเรียน

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๑ เรื่อง คือ การให้ความสำคัญและความเอาใจใส่ของผู้ปกครองนักเรียนในการกรอกสมุดรายงาน

๕. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและการให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมนักเรียน นักเรียนในโรงเรียนมีความสนใจและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ครู-อาจารย์ในโรงเรียนให้ความสนใจและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นภายในและภายนอกโรงเรียนตอบสนองความต้องการ ความถนัดและความสามารถของนักเรียน โรงเรียนจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียน และโรงเรียนได้จัดอาจารย์ที่ปรึกษาให้เหมาะสมกัน แต่ละกิจกรรมเพื่อให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่นักเรียน โดยที่การจัดกิจกรรมแต่ละครั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้ครูและนักเรียนทราบ

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๔ เรื่อง คือ การประเมินผลการจัดกิจกรรม สถานที่ที่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ การเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมนักเรียน ผลกระทบต่อเวลาเรียนของนักเรียนในการจัดกิจกรรมและที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดมี ๑ เรื่อง คือ การที่นักเรียนไม่ผ่านกิจกรรมในกิจกรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรในแต่ละภาคเรียน

แต่มีข้อที่น่าสังเกตคือ เรื่องการประเมินผลกิจกรรมแต่ละครั้งและความเหมาะสมของสถานที่ในการจัดกิจกรรมนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่าสภาพที่อยู่ในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าสภาพที่อยู่ในระดับน้อย และการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมกิจกรรมในโอกาสต่าง ๆ กับผลกระทบต่อเวลาเรียนซึ่งเกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมนั้นอยู่ในระดับน้อยทั้ง ๒ กลุ่ม สำหรับการไม่ผ่านกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนั้นมีน้อยที่สุด

๖. ด้านการบริการสุขภาพและอนามัย ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ ความพร้อมในการจัดเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลไว้บริการนักเรียน การจัดอำนวยความสะดวกด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ถูกต้องลักษณะ การจัดห้องพยาบาลได้เพียงพอต่อการบริการนักเรียน การจัดให้มีการดูแลและควบคุมคุณภาพของอาหารที่จัดจำหน่ายในโรงเรียน ปริมาณห้องน้ำห้องส้วมของโรงเรียน การจัดชั้นที่ลักษณะการเจ็บป่วยและสถิติจำนวนนักเรียนที่มาใช้บริการของห้องพยาบาล

ในด้านนี้มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้บริหารเห็นว่าสภาพบริหารกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกเรื่อง แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อยเกือบทุกเรื่อง มีเพียงเรื่องการจัดเวชภัณฑ์เพื่อใช้ในการปฐมพยาบาลเท่านั้นที่ครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับมาก

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๔ เรื่อง คือ การจัดให้มีการตรวจสุขภาพของนักเรียนประจำปี การส่งเสริมให้ความรู้และแนะนำทางสุขภาพให้แก่นักเรียน ความสะอาดของห้องน้ำห้องส้วมและจำนวนครูพยาบาล หรือเจ้าหน้าที่ที่ให้การปฐมพยาบาล แต่ก็ยังมีความเห็นแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารยังเห็นว่าอยู่ในระดับมากเกือบทุกเรื่อง มีเพียงเรื่องเดียวที่เห็นสอดคล้องกับครู-อาจารย์ คือ เรื่องจำนวนครูพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่ที่ให้การปฐมพยาบาลยังอยู่ในระดับน้อย กล่าวคือ ยังไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในโรงเรียน

๗. ด้านการจัดและบริการแนะแนว ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ ผู้บริหารเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการจัดบริการแนะแนว โรงเรียนมีการจัดห้องหรือหน่วยบริการแนะแนวให้เป็นสัดส่วนโดยเฉพาะ มีการจัดหาเอกสารและข้อมูลเพื่อประโยชน์แก่การแนะแนว เคนำผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลภายนอกที่ประสบความสำเร็จในอาชีพมาร่วมให้การแนะแนวแก่นักเรียน ครู-อาจารย์ให้โรงเรียนให้ความร่วมมือเกี่ยวกับข้อมูลของนักเรียน มีการติดตามผลการแนะแนวเพื่อนำมาปรับปรุงบริการแนะแนว และนักเรียนมีความสนใจใช้บริการแนะแนว

ในด้านนี้ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นสอดคล้องกันเกือบทุกเรื่อง มีเพียงเรื่องเดียวที่เห็นแตกต่างกัน คือ ความสนใจของนักเรียนที่มาใช้บริการแนะแนว ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๑ เรื่อง คือ จำนวนครู-อาจารย์ที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะเพื่อทำหน้าที่แนะแนวในโรงเรียน แต่ผู้บริหารก็ยังเห็นว่าอยู่ในระดับมาก ซึ่งแตกต่างกับครู-อาจารย์ซึ่งเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

๘. ด้านการให้ทุนการศึกษา ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่าสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากเรียงลำดับเรื่องดังนี้ การกำหนดหลักเกณฑ์และ

แนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาให้ทุนแก่นักเรียน การจัดหาทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน การจัดพิมพ์เอกสารหรือประกาศแหล่งทุนอุดหนุนการศึกษา การติดตามผลการใช้ทุนของนักเรียนหลังจากที่ได้รับทุนไปแล้ว

แต่ก็ยังมีความไม่สอดคล้องกัน ๒ เรื่อง คือ การจัดพิมพ์เอกสารหรือประกาศแหล่งทุนอุดหนุนการศึกษา เกี่ยวกับการติดตามผลการใช้ทุนของนักเรียนหลังจากที่ได้รับทุนไปแล้ว ผู้บริหารเห็นว่าอยู่ในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่าอยู่ในระดับน้อย

ส่วนสภาพการบริหารกิจการนักเรียนที่อยู่ในระดับน้อยมี ๑ เรื่อง คือ การแนะนำหรือจัดหาแหล่งงานให้นักเรียนได้ทำเพื่อแสวงหารายได้ในระหว่างปิดภาคเรียน หรือนอกเวลาเรียน

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา พอที่จะสรุปเป็นรายด้านเรียงลำดับตามความคิดเห็นมากน้อยดังนี้

๑. ด้านการรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากนักเรียนที่เลือกแผนการเรียนเดียวกันมีความรู้พื้นฐานต่างกัน ประกอบกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การเลือกแผนการเรียนตามเพื่อน การเลือกแผนการเรียนตามผู้ปกครอง ฯลฯ ทำให้เลือกไม่ตรงกับความถนัดของตนเอง ขณะเดียวกันนักเรียนที่ทางโรงเรียนจำเป็นต้องรับฝากเข้ามาภายหลัง เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการบริหาร

ส่วนครู-อาจารย์ในโรงเรียนเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนนั้นเกิดขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เช่น การเลือกแผนการเรียนตามเพื่อน การเลือกแผนการเรียนตามผู้ปกครอง ฯลฯ ทำให้เลือกไม่ตรงกับความถนัดของตนเอง ปัญหาที่รองลงมาก็คือ นักเรียนที่เลือกแผนการเรียนเดียวกันมีความรู้พื้นฐานต่างกัน และมีปัญหาในเรื่องเด็กฝากเข้าเรียน ทำให้จัดเข้าตามแผนการเรียนลำบากเช่นกัน ปัญหาที่น่าสนใจอีกข้อหนึ่งก็คือ จำนวนนักเรียนที่รับเข้าเรียนในแต่ละกลุ่มมากเกินไป

๒. ด้านการปฐมนิเทศ ผู้บริหารโรงเรียนมีความเห็นว่าเป็นปัญหา
เรียงลำดับดังนี้ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ สถานที่ที่ใช้ทำการ
ปฐมนิเทศไม่เหมาะสม นักเรียนไม่สนใจ เรื่องการปฐมนิเทศ โรงเรียนเตรียมการปฐมนิเทศ
ไม่พร้อม

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่าที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ผู้ปกครองนักเรียนไม่เห็น
ความสำคัญและไม่ให้ความร่วมมือ รองลงมาคือ ตัวนักเรียนเองไม่สนใจ เรื่องการปฐมนิเทศและ
สถานที่ที่ใช้ในการปฐมนิเทศไม่เหมาะสม และครู-อาจารย์ก็ไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร นอกจากนี้
นั้นยังมี เรื่องการเตรียมการปฐมนิเทศไม่พร้อม และเวลากับเรื่องที่น่ามาปฐมนิเทศนั้นไม่เหมาะสม

๓. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ผู้บริหารมีความเห็นว่าสิ่ง
ที่เป็นปัญหามากที่สุดในการบริหารกิจการนักเรียนคือ การขาดความร่วมมือจากบุคคลากรในโรงเรียน
เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนฝ่าฝืนระเบียบวินัย รองลงมาคือ ระเบียบวินัยที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุ
ให้เกิดปัญหา การฝ่าฝืนระเบียบวินัยของนักเรียนมักมาจากพื้นฐานเดิมของนักเรียนและสภาพ
แวดล้อมทั่ว ๆ ไป อีกประการหนึ่งที่สำคัญก็คือการรักสวยรักงามของนักเรียนทำให้ฝ่าฝืนระเบียบ
วินัยมากในเรื่องการแต่งกายและทรงผม

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่าปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนนั้น สิ่งที่เป็นปัญหา
มากที่สุดก็คือ การขาดความร่วมมือจากบุคคลากรในโรงเรียน เป็นสาเหตุทำให้นักเรียนฝ่าฝืน
ระเบียบวินัย เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ การฝ่าฝืนระเบียบวินัยของนักเรียนมักมาจากพื้นฐานเดิม
ของนักเรียน ระเบียบปฏิบัติที่ใช้อยู่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดปัญหาและการขาดความร่วมมือ
จากผู้ปกครองนักเรียนด้วย

๔. ด้านการทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ผู้บริหารเห็นว่า
สิ่งที่เป็นปัญหามากในขณะนี้ คือ โรงเรียนขาดบุคคลากรด้านทะเบียน รองลงมาคือ การขาด
ความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน ระบบการดำเนินงานไม่ดี และการขาดความร่วมมือจาก
นักเรียน

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่าปัญหาอันดับแรกคือ การขาดบุคคลากรด้านทะเบียน
เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ การขาดความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียน การขาดความร่วมมือ

จากนักเรียน และการขาดความร่วมมือจากครู-อาจารย์ในโรงเรียน

๕. ด้านการจัดกิจกรรม ผู้บริหารเห็นว่าปัญหาและอุปสรรคการบริหารกิจการนักเรียนในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนที่เกิดขึ้นมากที่สุด มาจากสาเหตุที่ครู-มาสนใจและไม่เข้าร่วมกิจกรรม รองลงมาก็คือ โรงเรียนขาดครูที่มีประสบการณ์หรือความถนัดทางกิจกรรม สถานที่ในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกการจัดกิจกรรมและนักเรียนขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่าปัญหาส่วนใหญ่ก็เกิดจากการที่ครูไม่สนใจและไม่เข้าร่วมกิจกรรม เช่นเดียวกับผู้บริหาร รองลงมาก็คือ สถานที่ไม่อำนวยความสะดวกนักเรียนขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม และกิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นไม่ได้เป็นไปตามความต้องการของนักเรียน นอกจากนี้การขาดงบประมาณและอุปกรณ์ก็เป็นปัญหาในด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน

๖. ด้านการบริการสุขภาพอนามัย ผู้บริหารเห็นว่าสิ่งที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดก็คือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านพยาบาล รองลงมาก็คือ โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยได้อย่างทั่วถึง นักเรียนเองไม่สนใจในการใช้บริการและสถานที่ในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกบริการด้านสุขภาพอนามัย

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นนั้นมาจากสาเหตุแรกคือ การที่โรงเรียนขาดบุคลากรด้านพยาบาล โรงเรียนไม่สามารถจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยได้อย่างทั่วถึง สถานที่ไม่อำนวยความสะดวกบริการด้านสุขภาพอนามัยและการขาดเวชภัณฑ์และอุปกรณ์

๗. ด้านการจัดและบริการแนะแนว ผู้บริหารเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนขาดบุคลากรด้านการแนะแนว สถานที่ ในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกการจัดแนะแนว นักเรียนไม่สนใจใช้บริการแนะแนว และครูแนะแนวที่มีอยู่ยังขาดประสิทธิภาพ

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดคือ โรงเรียนยังขาดบุคลากรด้านการแนะแนว และสถานที่ในโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกการจัดแนะแนว นักเรียนไม่สนใจใช้บริการแนะแนวและครูแนะแนวที่มีอยู่ยังขาดประสิทธิภาพ เช่นเดียวกัน

๔. ด้านการให้ทุนการศึกษา ผู้บริหารมีความเห็นว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหามากที่สุดคือ เงินทุนที่ให้ไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับ รองลงมาคือนักเรียนที่ยากจนไม่กล้าขอทุน เพราะมีความอาย การพิจารณาให้ทุนไม่รัดกุมพอ และการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาให้ทุนไม่ดี

ส่วนครู-อาจารย์เห็นว่า ปัญหาแรกคือ เงินทุนที่ให้ไม่พอกับจำนวนนักเรียนที่ขอรับ เช่นเดียวกัน รองลงมาก็คือ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการพิจารณาให้ทุนไม่ดี การพิจารณาให้ทุนไม่รัดกุม และนักเรียนยากจนแต่ไม่กล้าขอทุน เพราะมีความอาย

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลของการวิจัยปรากฏว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย แต่อยู่ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาจากกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นกลุ่มผู้บริหารจะเห็นว่า เป็นเพศชายมากที่สุด แต่กลุ่มครู-อาจารย์ เป็นหญิงมากที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาตามตัวเลขแล้ว ผู้บริหารเพศชายมีเกือบเป็นสามเท่าของเพศหญิง และครู-อาจารย์เพศหญิงมีเป็นสามเท่าของเพศชาย และเมื่อรวมกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองแล้วมีเพศชายและเพศหญิง เกือบเท่ากัน ซึ่งนับว่าเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างดี สอดคล้องกับค่านิยมของสังคมไทย ที่ยังยึดว่าผู้นำควรจะเป็นเพศชาย และในด้านครู-อาจารย์เพศหญิงมักเลือกวิชาชีพครู เพราะให้ความมั่นคงและปลอดภัยในวิชาชีพมากกว่า เป็นอาชีพที่ให้ความสงบและมีความรักในการทำงานสูงกว่า ถ้าไม่คำนึงถึงรายได้เป็นเกณฑ์ ในด้านอายุส่วนมากมีอายุระหว่าง ๔๑-๕๐ ปี (ร้อยละ ๓๖.๖๗) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนในกรุงเทพมหานครตั้งอยู่ในแหล่งที่เจริญมีการคมนาคมสะดวก มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมได้มากกว่า จึงทำการสอนในโรงเรียนได้นาน โดยไม่ขอย้ายไปที่โรงเรียนอื่น ซึ่งอยู่นอกเขตกรุงเทพมหานคร และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มตัวอย่างประชากร ผู้บริหารโรงเรียนจะมีอายุอยู่ในช่วง ๔๑-๖๐ ปี และครู-อาจารย์อยู่ในช่วง ๒๑-๕๐ ปี มากที่สุด นับว่าเหมาะสมกับสังคมไทยที่ยังนับถือผู้อาวุโส ผู้มีอาวุโสมักจะได้เปรียบในการรับตำแหน่งผู้บริหารและการพิจารณาแต่งตั้งตัวผู้บริหารก็ยังดูอัตราเงินเดือนเป็นหลักในการพิจารณาแต่งตั้ง จึงทำให้บุคคลที่ปฏิบัติงานมานานมีโอกาสสูงกว่าในเรื่องตำแหน่ง ในด้านวุฒิทางการศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีวุฒิปริญญาตรี (ร้อยละ ๔๔.๔๗) ซึ่งนับว่าอยู่ในเกณฑ์ดีมาก แต่อย่างไรก็ตามน่าจะจะได้ส่งเสริม

ให้ครูมีโอกาสดูเพิ่มเติม เพื่อให้ครูของครู-อาจารย์สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลง และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ตลอดเวลา จะเห็นได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิปริญญาโทมีน้อยมาก (ร้อยละ ๔.๐๒) ซึ่งในสภาพปัจจุบันสถาบันอุดมศึกษาได้ขยายการเปิดรับระดับปริญญาโทมากขึ้น จึงน่าจะสนับสนุนให้ครู-อาจารย์ได้ศึกษาต่อตามสายงานของคนที่รับผิดชอบมากขึ้น เพื่อเป็นการบำรุงขวัญกำลังใจในด้านความก้าวหน้าของงานในหน้าที่ และจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนไปในตัวด้วย

ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

๑. ผลการวิจัยสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ในด้านการรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน ปรากฏว่าทั้งกลุ่มผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าสิ่งที่โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่นั้นมากแล้ว โรงเรียนมีการกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการรับนักเรียนเข้าเรียนไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x}_T = ๓.๑๔$) มีการจัดทำระเบียบการเพื่อชี้แจงให้ผู้สมัครเข้าใจถึงคุณสมบัติของผู้สมัครตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ และในการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าเรียน โรงเรียนก็มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดทำอย่างมีมาตรฐาน ($\bar{x}_T = ๒.๙๖$) ทำให้การคัดเลือกนักเรียนนั้นได้ผลเป็นที่น่าพอใจ เพราะปัญหาในการร้องเรียนถึงความไม่ยุติธรรมในการสอบคัดเลือกนั้นมีน้อยที่สุด ($\bar{x}_T = ๐.๔๔$) นักเรียนส่วนมากที่เข้ามาเรียนในโรงเรียนก็ได้รับการแบ่งกลุ่มตามความสามารถของแต่ละบุคคล แต่ก็มีปัญหาในเรื่องการเรียนนั้นอาจจะเกิดขึ้นได้เพราะในแต่ละแผนการเรียนอาจมีรายวิชาที่ไม่ตรงกับความถนัดหรือความต้องการของนักเรียนก็ได้ และสิ่งที่เป็นปัญหามากในโรงเรียนมัศึกษาก็คือ ในแต่ละปีโรงเรียนจะประสบปัญหาในเรื่องการฝากเด็กเข้าเรียนมาก ($\bar{x}_T = ๒.๖๔$) ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองนักเรียนยังมีทัศนคติต่อโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่เหมือนกัน ยังยึดค่านิยมเก่า ๆ เลือกนำบุตรหลานไปสมัครสอบในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง จนกระทั่งโรงเรียนที่ยังไม่มีชื่อเสียงบางแห่งรับสมัครนักเรียนได้ไม่ครบตามจำนวนที่ต้องเปิดรับในรอบที่ ๒ อีกครั้งหนึ่ง ทำให้สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นอีก

นำที่ทางกระทรวงศึกษาธิการจะได้หาวิธีการแก้ไขให้แก่ประชาชนทั่ว ๆ ไป ซึ่งอาจจะทำได้โดยการเปลี่ยนระบบการรับนักเรียนเข้าเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จากระบบการสอบคัดเลือกมาเป็นการรับโดยพิจารณาถึงเขตการศึกษาที่นักเรียนมีภูมิลำเนาอยู่ แต่จะต้องเร่งรีบในการพัฒนาโรงเรียนแต่ละโรงเรียนให้มีคุณภาพใกล้เคียงกัน โดยการจัดสรรงบประมาณ และบุคคลากร

ที่มีวุฒิและความสามารถสูงแก่โรงเรียนที่ยังมีประสิทธิภาพด้อยอยู่ และหาทางพัฒนาวิชาการโรงเรียนที่ยังต่ำทางด้านคุณภาพ โดยอาศัยกลุ่มโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น และน่าจะหาทางสร้างข้อสอบมาตรฐานในการวัดคุณภาพนักเรียนในแต่ละโรงเรียนเพื่อลดความวุ่นวายในการสอบคัดเลือก และการฝากเด็กนักเรียนซึ่งเป็นปัญหามากในแต่ละปี

๒. ด้านการปฐมนิเทศ ผลการวิจัยปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์

มีความเห็นสอดคล้องกันว่า สภาพการบริหารกิจการนักเรียนในด้านนี้ โรงเรียนได้ปฏิบัติดีอยู่แล้ว กล่าวคือ โรงเรียนให้ความสำคัญและเห็นความจำเป็นของการจัดการปฐมนิเทศแก่นักเรียนมาก ซึ่งค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}_T = 3.24$ จัดเป็นอันดับหนึ่งของด้านนี้ ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งถูกต้องที่สุด เพราะการปฐมนิเทศนั้น เป็นการแนะนำโรงเรียนให้แก่เด็กนักเรียนที่จะเข้ามาอยู่ใหม่ได้รู้จัก ทั้งยังเป็นการชี้แจงหรือแจ้งระเบียบต่าง ๆ ให้นักเรียนได้รับทราบและยึดเป็นหลักปฏิบัติในขณะที่กำลังเรียนอยู่นั้น ขณะเดียวกันโรงเรียนได้เตรียมเอกสารระเบียบคู่มือนักเรียนไว้ให้นักเรียนได้ใช้ประกอบอย่างมาก จะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}_T = 3.11$ และในการปฐมนิเทศแต่ละครั้ง โรงเรียนมีวิทยากรได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการปฐมนิเทศไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x}_T = 3.02$) ครู-อาจารย์ในโรงเรียนให้ความร่วมมือมากพอสมควร นักเรียนได้พยายามเชิญผู้ปกครองหรือบุคคลภายนอกเข้ามาร่วมในการปฐมนิเทศด้วย ซึ่งเป็นนิมิตหมายอันดีที่โรงเรียนต่าง ๆ ได้พยายามดึงเอาบุคคลต่าง ๆ ให้มาสนใจกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน อันจะทำให้เด็กนักเรียนมีความสนใจในการเข้ารับการปฐมนิเทศมากยิ่งขึ้น แต่ที่น่าเป็นห่วงในขณะนี้ก็คือ โรงเรียนยังมีการประเมินผลการดำเนินการปฐมนิเทศนักเรียนน้อย ($\bar{x}_T = 2.30$) ซึ่งจะต้องแก้ไข เพราะการทำกิจการใด ๆ ก็ตาม สิ่งที่จะชี้ให้เห็นว่างานที่ทำไปนั้นบรรลุผลตามเป้าหมายเพียงใดก็คือการประเมินผล และผลที่ได้รับจากการประเมินก็จะได้นำมา เป็นเครื่องชี้หาแนวทางในการปรับปรุงในการปฏิบัติงานครั้งต่อไปให้ดีขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงน่าจะคัดเลือกบุคคลากรที่มีความชำนาญทางด้านนี้ ได้ทำการพิจารณาสร้างเกณฑ์การประเมินผลขึ้น และเมื่อประเมินผลได้แล้วน่าจะนำมาประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและหาข้อ เสนอแนะในการปรับปรุงงานในการปฏิบัติครั้งต่อไป

๓. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า

ทั้งผู้บริหารและครูต่างก็เห็นว่าส่วนมากโรงเรียนปฏิบัติมากอยู่แล้ว แต่บางส่วนโรงเรียนก็

ปฏิบัติน้อย จึงทำให้การรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนนั้นอยู่ในสภาพที่ไม่เป็นที่พอใจเท่าที่ควร ทั้ง ๆ ที่ขณะนี้โรงเรียนต่าง ๆ ได้จัดทำประกาศหรือคู่มือเพื่อให้นักเรียนได้ทราบ และเข้าใจถึงกฎเกณฑ์ข้อบังคับเกี่ยวกับนักเรียนไว้ให้นักเรียนได้มีโอกาสทราบอยู่ตลอดเวลา แต่อย่างไรก็ตามยังคงมีนักเรียนบางส่วนที่กระทำผิดระเบียบวินัยของโรงเรียน แต่เมื่อเทียบอัตราส่วนในโรงเรียนก็คงจะเป็นส่วนน้อย จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยรวม $\bar{x}_T = 2.34$ เท่านั้น และในรายที่กระทำผิดระเบียบวินัยโรงเรียนก็ได้ติดตามอย่างมาก และสามารถแก้ปัญหา นักเรียนรายที่กระทำผิดวินัยเสมอ ๆ ได้มาก การที่จะทำให้เกิดปัญหาในด้านการรักษาระเบียบวินัยเกิดขึ้นน้อยที่สุดก็คือ ผู้บริหารจะต้องมีส่วนช่วยกระตุ้นให้นักเรียนรักษาระเบียบวินัยให้มากที่สุด จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารจะต้องปฏิบัติมากขึ้นกว่าเดิมอีกทั้ง ๆ ที่ขณะนี้ก็ปฏิบัติมากอยู่แล้ว ในด้านความร่วมมือจากครู-อาจารย์ถึงแม้จะอยู่ในเกณฑ์ปฏิบัติมากแต่ก็ค่อนข้างน้อย ไม่เป็นผลดีต่อการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนเท่าที่ควร ในขณะที่เดียวกันการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน นับเป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียนควรจะต้องจัดทำมาก แต่กลับปรากฏว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อยทั้ง ๆ ที่ปัจจุบันนี้โรงเรียนมีชมรมส่วนใหญ่มีสมาคมผู้ปกครองและครูอยู่แล้ว น่าจะผลักดันให้สมาคมผู้ปกครองและครูหันมาร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมด้านนี้ เช่น ให้มีการอภิปราย หรือประชุม เพื่อหาความคิดเห็นและแนวปฏิบัติในการรักษาระเบียบวินัยและชี้แจงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้กับผู้ปกครองฟัง น่าจะจัดสัปดาห์วันสนทนากับคุณครูขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองนักเรียนได้พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับครู-อาจารย์ และให้ผู้ปกครองมีความสนใจในเด็กของตนมากยิ่งขึ้น โดยใช้เวลานอกราชการเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้ความร่วมมือทางด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น และโดยที่สภาพสังคมสิ่งแวดล้อมในกรุงเทพมหานครมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตนของนักเรียนมากกว่าชนบท อายุมุขมีมากกว่า ดังนั้นความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน

๔. ด้านการทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ผลการวิจัย

ปรากฏว่า โรงเรียนส่วนมากปฏิบัติได้ดี ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการออกใบรับรองผลการศึกษา หรือหลักฐานเกี่ยวกับนักเรียน หรือ การรายงานผลการเรียนของนักเรียนให้ผู้ปกครองและนักเรียน โรงเรียนสามารถกระทำได้รวดเร็วสม่ำเสมอ และให้ความสะดวกมากพอสมควร

ในด้านอื่น ๆ เช่น การจัดทำระเบียบสะสมให้มีรายละเอียดครอบคลุมเรื่องราวต่าง ๆ ที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียน หรือการบันทึกเกี่ยวกับตัวนักเรียน โรงเรียนก็จัดทำอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการจัดทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียนมาก แต่ก็ยังมีส่วนที่โรงเรียนปฏิบัติแล้วแต่ได้รับการตอบสนองน้อย นั่นก็คือ ผู้ปกครองนักเรียนยังให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการกรอกสมุดรายงานน้อยไป ถ้าหากผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญในด้านนี้มากขึ้น ข้อมูลที่จะนำมาบันทึกเกี่ยวกับนักเรียนคงจะได้มากขึ้น จะทำให้ส่งผลไปถึงด้านอื่น ๆ ได้อีกมากมาย เช่น ช่วยในด้านการแนะแนวนักเรียน ด้านการปรับปรุงพัฒนาการเรียนรู้อันของนักเรียน ด้านการดูแลสุขภาพสุขภาพของนักเรียน จะเห็นได้ว่า ความห่างเหินในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับบุตรหลานของผู้ปกครองในสภาพปัจจุบันน้อยลง และจะผลึกความรับผิดชอบให้กับโรงเรียนมากขึ้น เพราะสภาพทางเศรษฐกิจรัดตัว ผู้ปกครองมักจะตื่นตระหนกกับการหาเลี้ยงชีพจนขาดความเอาใจใส่ในด้านนี้ จึงน่าที่โรงเรียนจะต้องริเริ่มโครงการต่าง ๆ ที่จะชักจูงให้ผู้ปกครองหันมาเอาใจใส่ต่อเด็กให้มาก โดยทางโรงเรียนจะต้องหมั่นหาหรือสร้างเครื่องมือเพื่อสอบถามกระตุ้นเตือนผู้ปกครองให้หันมาเอาใจใส่ต่อเด็ก อย่างเช่น การจัดสัปดาห์สนทนากับผู้ปกครองดังได้กล่าวมาแล้ว และโรงเรียนน่าจะมีเครื่องมือในการสนทนาให้กับครูได้บันทึกเป็นหลักฐานจากการสัมภาษณ์ หรือสนทนากับผู้ปกครองในเวลาดังกล่าว ก็จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนจากปากคำของผู้ปกครองเองมากยิ่งขึ้น

๕. ด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยปรากฏว่า เรื่องที่โรงเรียนปฏิบัติมากที่สุดคือ การที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรมของนักเรียน ซึ่งเป็นเรื่องที่น่ายินดี แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและครู-อาจารย์ในโรงเรียนนั้นยังไม่มากเท่าที่ควร ในเมื่อผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนมาก ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียนและครู-อาจารย์น่าจะอยู่ในเกณฑ์มากที่สุด แต่กลับอยู่ในเกณฑ์มากค่อนมาทางน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกัน กิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนก็ยังตอบสนองต่อความต้องการความถนัด และความสามารถของนักเรียนในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ รวมทั้งความเหมาะสมในการจัดกิจกรรมยังอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกิจกรรมนั้นโรงเรียนยัง

ทำการประเมินผลน้อย การปรับปรุงแก้ไขจึงไม่เกิดขึ้น ประกอบกับสถานที่ภายในโรงเรียนมัธยมในกรุงเทพมหานครมักจะไม่เหมาะที่จะใช้จัดกิจกรรมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทำให้เป็นปัญหาขึ้นมา ผลเสียที่จะทำให้เกิดความกระทบกระเทือนต่อเวลาเรียนของนักเรียนนั้นมีน้อย แต่ควรจะหาช่องทางที่จะทำให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน อย่างไรก็ตามปัญหาทางด้านการจัดกิจกรรมนักเรียนนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมของครู-อาจารย์ด้วย คือ ครู-อาจารย์ยังขาดความเข้าใจถึงบทบาททางด้านการจัดกิจกรรมนักเรียน น่าจะได้มีการจัดอบรมเพื่อความเข้าใจในด้านนี้ สภาพสังคมเศรษฐกิจระดับครัวเรือน ทำให้ไม่สามารถอุทิศเวลาให้ได้เต็มที่ ดังนั้นครู-อาจารย์ที่เป็นโสด เป็นหนุ่ม เป็นสาว น่าจะได้รับการกระตุ้นมอบหมายงานให้ทำมากกว่านี้ การรับนักเรียนโดยจำกัดเขต น่าจะมีอิทธิพลในเรื่องการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะการคมนาคมในเมืองหลวงใช้เวลามากในการเดินทาง ทำให้นักเรียนที่มีบ้านไกลห่างจากโรงเรียนไม่สามารถร่วมกิจกรรมได้เต็มที่ ดังนั้นจึงน่าที่ฝ่ายรับผิดชอบทางการศึกษาในกรุงเทพมหานคร จะต้องกระจายกำลังเงินและครู-อาจารย์ที่มีความสามารถไปอยู่ในโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้มากขึ้น เพราะจะช่วยให้ความเสมอภาคทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียนจะได้อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน ซึ่งจะเป็นผลในทางลดค่านิยมในเรื่องชื่อเสียงของโรงเรียนเดิมได้มาก เหมือนที่โรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้ใช้ความพยายามทำอยู่ในสภาพปัจจุบัน

๖. ด้านการบริหารสุขภาพและอนามัย ผลการวิจัยปรากฏว่าในส่วนที่โรงเรียนปฏิบัติมากกับปฏิบัติน้อยอยู่ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน โรงเรียนพยายามให้การบริการในเรื่องของเวชปัจจัย ให้ความสะอาดในด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ที่ถูกสุขลักษณะ จัดห้องพยาบาลให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนดูแลและควบคุมคุณภาพของอาหารที่จัดจำหน่ายในโรงเรียน และอื่น ๆ ให้อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ แต่อย่างไรก็ตามการปฏิบัติในด้านนี้ยังเป็นความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์ โดยที่กลุ่มผู้บริหารเห็นว่าในด้านนี้ปฏิบัติมากแต่กลุ่มครูกลับเห็นว่าในด้านนี้ปฏิบัติน้อย ในขณะที่เกี่ยวกับการปฏิบัติที่จัดว่าโรงเรียนปฏิบัติน้อยนั้นก็ได้นำการตรวจสอบสุขภาพของนักเรียน การส่งเสริมให้มีความรู้และแนะนำทางสุขภาพให้แก่เด็กนักเรียน ตลอดจนการจัดให้มีการดูแลสุขภาพห้องน้ำห้องส้วมให้สะอาด และถูกสุขลักษณะนั้นยังอยู่ในระดับน้อย ต้องแก้ไขอีกมาก สิ่งที่น่าจะต้องรีบแก้ไขมากที่สุดก็คือโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขาดแคลนบุคคลากรในด้านนี้มาก ซึ่งอาจจะ เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติในเรื่องอื่น ๆ ได้ผลน้อยลง ในสภาพปัจจุบันในกรุงเทพมหานครมีโรงพยาบาลเอกชน และหน่วยงานอนามัยของกระทรวงสาธารณสุข เพิ่มขึ้นมาก ทางโรงเรียนน่าจะหันมาหาความร่วมมือกับโรงพยาบาลเอกชนให้มากยิ่งขึ้น โดยทางโรงเรียนจะต้องริเริ่มขึ้นเองและพยายามชักจูงให้ทางโรงพยาบาลหันมาให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการให้บริการตรวจสุขภาพนักเรียนให้มากยิ่งขึ้น การบริหารอาคารสถานที่และร้านอาหารน่าจะ ได้จัดตั้งคณะกรรมการประกอบด้วยครู-อาจารย์และนักเรียน ช่วยกันสอดส่องดูแลรักษาและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บริหารในการปรับปรุง ให้อยู่ในสภาพที่ดีใช้การได้ และเหมาะสมตรงตามความต้องการของครู-นักเรียนให้มากยิ่งขึ้น

๗. ด้านการจัดและบริการแนะแนว ผลการวิจัยปรากฏว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับปฏิบัติมาก แสดงให้เห็นว่าการจัดและบริการแนะแนวนั้นมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนในการจัดบริการแนะแนวแก่นักเรียนมากเป็นอันดับหนึ่งในด้านนี้ ทั้งยังมีการจัดห้องหรือหน่วยบริการแนะแนวไว้เป็นสัดส่วน โดยเฉพาะมีการจัดหาเอกสารและข้อมูล รวมทั้งการนำผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลภายนอกที่ประสบความสำเร็จในอาชีพมาร่วมให้การแนะแนวแก่นักเรียน แต่ในด้านความร่วมมือจากครู-อาจารย์ การติดตามผลหลังการแนะแนว ความสนใจใช้บริการแนะแนวของนักเรียน ยังไม่ดีเท่าที่ควร ถึงแม้จะอยู่ในระดับปฏิบัติมาก แต่ก็ค่อนข้างน้อย ปัญหาที่สำคัญที่ทำให้การแนะแนวไม่ประสบผลสำเร็จก็คือ โรงเรียนต่าง ๆ ยังขาดบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถ โดยเฉพาะในด้านการแนะแนวในอัตราส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนนักเรียนในโรงเรียน ซึ่งเป็นเรื่อง ที่คณะกรรมการข้าราชการครู (กค.) นำที่จะได้ให้ความสนใจในการพิจารณากำหนดอัตราบุคคลากรในด้านนี้ให้เกิดความเหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าชั่วคราว นำที่จะได้ขอความร่วมมือกับทางสถาบันอุดมศึกษาให้บริการในด้านการฝึกอบรมแก่ครูที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อทำหน้าที่แนะแนวชั่วคราวให้เกิดความรู้ ความสามารถพอที่จะปฏิบัติหน้าที่นี้ได้ นอกจากนั้นโรงเรียนควรจะขอความร่วมมือกับสมาคมแนะแนวของประเทศไทยในการให้บริการความรู้และข้อมูลต่าง ๆ อีกทั้งควรจะขอความร่วมมือกับกระทรวงศึกษาธิการหรือทบวงมหาวิทยาลัย ในการให้ความรู้ในการแนะแนวอาชีพแก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น สถิติและตัวเลขต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนที่จบไปแล้วจากโรงเรียน แล้วไปเข้าศึกษาต่อตามสถาบันต่าง ๆ นำจะมีการจัดทำไว้

เพื่อเปรียบเทียบให้ความรู้ ความเข้าใจแก่นักเรียนในการเลือกสถาบันที่จะศึกษาต่อ อันจะเป็นประโยชน์มากสำหรับการพิจารณาตนเองของนักเรียน

๘. ด้านการให้ทุนการศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่าโรงเรียนส่วนมากสนใจในเรื่องการจัดหาทุนการศึกษาให้นักเรียนมาก จะเห็นได้ว่าโรงเรียนต่าง ๆ มีการกำหนดหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการพิจารณาให้ทุนแก่นักเรียน พยายามจัดหาทุนอุดหนุนการศึกษาเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนได้มาก นอกจากนั้นยังจัดพิมพ์เอกสารหรือประกาศแหล่งทุนอุดหนุนการศึกษาให้นักเรียนได้ทราบเพื่อเป็นการช่วยเหลือนักเรียน และเมื่อให้ทุนการศึกษาไปแล้ว ทางโรงเรียนก็มีการติดตามผลเพื่อให้นักเรียนได้ใช้ทุนการศึกษานั้นให้ตรงเป้าหมาย ซึ่งนับว่าเป็นการปฏิบัติที่ดี แต่ที่ยังปฏิบัติในระดับน้อย และควรที่โรงเรียนต่าง ๆ จะได้จัดทำให้มากขึ้นก็คือ การแนะนำหลังจัดหาแหล่งงานให้นักเรียนได้ทำเพื่อแสวงหารายได้ในระหว่างปิดภาคเรียนหรือนอกเวลาเรียน ถ้าโรงเรียนสามารถทำได้นอกจากจะเป็นการหาทุนการศึกษาให้นักเรียนแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อีกด้วย และโรงเรียนใดที่มีสมาคมผู้ปกครองนักเรียนอยู่แล้วน่าจะจัดตั้งมูลนิธิช่วยเหลือนักเรียนยากจนและขาดแคลนขึ้นภายในโรงเรียน นอกจากนั้นโรงเรียนควรจะมีริเริ่มขอและหาความร่วมมือจากบริษัท ห้างร้าน ตลอดจนธนาคารที่ตั้งอยู่ในเขตการศึกษาของโรงเรียน โนมิน่าวให้หันมาหาทางสนับสนุนทางด้านการจัดการศึกษาภายในเขตของตนมากยิ่งขึ้น โดยการเชิญเจ้าของบริษัทหรือนายธนาคารให้เข้าร่วม เป็นกรรมการที่ปรึกษาของโรงเรียน เป็นการให้เกียรติและชักจูงความสนใจของบุคคลเหล่านี้ ซึ่งน่าจะเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องริเริ่มกระทำขึ้น ในสภาพปัจจุบันที่งบประมาณทางการจัดการศึกษาของเราจะไปตกอยู่ที่เงินเดือนของครู-อาจารย์มากกว่าการนำมาดำเนินการพัฒนาโรงเรียนทางด้านอื่น ๆ

ตอนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในแต่ละด้าน

๑. ด้านการรับและแบ่งกลุ่มนักเรียน สภาพการบริหารกิจการส่วนใหญ่โรงเรียนได้ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ก็ยังประสบกับปัญหาในเรื่องของพื้นฐานความรู้ของนักเรียนที่มาเข้าเรียนจากโรงเรียนต่าง ๆ ซึ่งแต่ละโรงเรียนมีมาตรฐานการจัดการศึกษาไม่เท่ากัน และปัญหาที่สำคัญ ซึ่งเกิดขึ้นในขณะนี้คือ เรื่องการฝากเด็กเข้าในโรงเรียน ซึ่งมีมากขึ้นทุกปี

โรงเรียนที่มีชื่อเสียงจะมีปัญหาในด้านนี้มากกว่าโรงเรียนที่ไม่เป็นที่นิยมของผู้ปกครอง ซึ่งโรงเรียนจะต้องพยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการกระจายกำลังเงินและกำลังคนให้เหมาะสมดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

๒. ด้านการปฐมนิเทศ ส่วนใหญ่การปฏิบัติอยู่ในระดับมาก แต่ก็ประสบกับปัญหาในเรื่องการไม่เห็นความสำคัญและการไม่ร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน ทั้ง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้เชิญผู้ปกครองนักเรียนมาร่วมในการปฐมนิเทศด้วย การที่ปรากฏผลออกมาขัดแย้งกันนี้ อาจจะเนื่องมาจากการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองยังไม่เข้าใจกัน สถานที่ของโรงเรียนก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะทำให้การปฐมนิเทศในโรงเรียนจัดทำได้อย่างไม่สะดวกและไม่เหมาะสม ดังนั้นการรู้จักจัดแปลงแก้ไขจึงต้องอาศัยไหวพริบและการเอาใจใส่ของผู้บริหารมากยิ่งขึ้น

๓. ด้านการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียน ส่วนใหญ่ก็ปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับปัญหาที่โรงเรียนประสบอยู่ในขณะนี้คือ เรื่องความร่วมมือของผู้ปกครองโรงเรียนยังมีน้อย แต่อาจจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น เนื่องจากโรงเรียนยังปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยก็ได้ ควรที่โรงเรียนจะได้หยิบยกเรื่องการเชิญผู้ปกครองนักเรียนมาปรึกษาหารือให้มากและบ่อยครั้งขึ้น บุคคลากรในโรงเรียนก็มีส่วนสำคัญในการที่จะช่วยให้การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียนดีขึ้น แต่ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ เป็นเพราะครู-อาจารย์ส่วนใหญ่ในโรงเรียนมักจะคิดกันว่า เรื่องการรักษาระเบียบวินัยของโรงเรียนนั้น เป็นหน้าที่ของฝ่ายปกครอง จึงปล่อยปละละเลยในเรื่องนี้ แต่อาจจะแก้ไขให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ ถ้าหากผู้บริหารเห็นความสำคัญในด้านนี้และช่วยกระตุ้นให้ครู-อาจารย์ในโรงเรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น โดยจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำ และแสวงหาความคิดเห็นและแนวทางจากการประชุมครู-อาจารย์มาเป็นทางปฏิบัติ

๔. ด้านการทำทะเบียนและการรายงานเกี่ยวกับนักเรียน ส่วนใหญ่โรงเรียนปฏิบัติมากอยู่แล้ว แต่โรงเรียนก็ยังประสบปัญหาในเรื่องตัวบุคคลากรที่จะมาทำหน้าที่นี้อย่างมาก ขณะนี้จำเป็นต้องใช้ครูปฏิบัติการสอนมาทำงานด้านสนับสนุนการสอน เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.ศ.) กำหนดอัตราให้โรงเรียนน้อยเกินไป ทำให้

การจัดระบบการทำงานในด้านทะเบียนนักเรียนไม่ดีพอ ปัญหาที่สำคัญอีกส่วนหนึ่งก็คือในเรื่องการขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมักจะไม่ไ้ผล ทั้งนี้อาจจะ เป็น เพราะผู้ปกครองเหล่านั้นไม่สนใจหรือไม่มีความสนใจในบุตรหลานของตนก็ได้ หรืออาจจะ เป็น เพราะการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองยังไม่ดีพอ สมควรที่โรงเรียนจะต้องหาสาเหตุ และนำข้อบกพร่องต่าง ๆ เหล่านั้นมาแก้ไข พร้อมทั้งกระตุ้นบุคคลากรภายในโรงเรียนให้ส่งเสริมในด้านนี้อย่างแท้จริง นอกจากนั้นน่าจะพิจารณาคัดหาแบบฟอร์ม เป็น เกณฑ์ปฏิบัติมาใช้เพื่อความรวดเร็ว และคล่องตัวยิ่งขึ้น

๕. ด้านการจัดกิจกรรม ทั้ง ๆ ที่การจัดกิจกรรมนั้นเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน แต่กลับปรากฏว่าครู-อาจารย์ในโรงเรียนมักจะไม่สนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม ซึ่งอาจจะมีผลมาจากหลาย ๆ ด้าน เป็นต้นว่า ด้านการตั้งใจ ขวัญของการทำงาน และอื่น ๆ ยังไม่ดีพอ ทำให้ครู-อาจารย์ไม่กระตือรือร้นต่อการร่วมกิจกรรม ผู้บริหารนับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญมากในเรื่องที่จะให้ครู-อาจารย์ได้มีส่วนร่วมกิจกรรมนั้น ๆ ฉะนั้นจึงควรที่ผู้บริหารจะได้ศึกษาเพื่อหาสาเหตุของการไม่เข้าร่วมกิจกรรมของครู-อาจารย์ แล้วนำมาปรับปรุงการบริหารงานของตน ปัญหาในเรื่องสถานที่ก็เป็นสิ่งสำคัญ โรงเรียนต่าง ๆ มักจะมีสถานที่ที่ไม่เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม จึงทำให้เด็กเรียนขาดความสนใจ หนทางแก้ไข จึงน่าจะขอความร่วมมือในด้านสถานที่จากหน่วยงานราชการอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียง เป็นการขออนุญาตใช้สถานที่ร่วมกัน หรือในการขอยืมใช้เป็นการชั่วคราว เมื่อมีกิจกรรมสำคัญ ๆ ของโรงเรียนในบางครั้งบางคราว

๖. ด้านการบริการสุขภาพอนามัย ปัญหาที่พบมากในขณะนี้ก็คือ เรื่องการขาดบุคคลากร บางโรงเรียนมีครูพยาบาลที่มีความรู้ทางด้านพยาบาลจริง ๆ แต่บางโรงเรียนก็จำเป็นต้องเอาครูที่พอจะมีความรู้ทางด้านพยาบาลมาทำหน้าที่ ทั้งนี้เพราะทางโรงเรียนไม่มีอัตราครูพยาบาล ซึ่งเป็นครูฝ่ายสนับสนุนการสอน จึงทำให้การบริการทางด้านสุขภาพอนามัยไม่ดีพอ สมควรที่กรมสามัญศึกษา จะได้เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูเพื่อกำหนดตำแหน่งครูพยาบาลให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ขณะเดียวกันทางโรงเรียนก็ต้องพยายามจัดสถานที่ในการบริการสุขภาพอนามัยให้เป็นที่ดี และเหมาะสมด้วย นอกจากนั้นยังควรขอ

ความร่วมมือจากหน่วยงานของราชการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้มาให้บริการรวมทั้ง
ถ้าเป็นไปได้ควรขอความร่วมมือจากหน่วยงานของเอกชนอีกด้วย

๗. ด้านการจัดและบริการแนะแนว ขณะนี้โรงเรียนต่าง ๆ ได้กระทำ
ในด้านนี้อย่างมาก แต่ปัญหาที่พบก็คือ โรงเรียนขาดบุคลากรในด้านแนะแนว บางโรงเรียน
มีครูแนะแนวเพียง ๑ หรือ ๒ คน ทำให้บริการด้านแนะแนวไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร ไม่ทำทนาย
ให้นักเรียนเกิดความสนใจ นักเรียนจึงไม่เห็นความสำคัญของงานด้านแนะแนว ประกอบกับ
งานแนะแนวในขณะนี้โรงเรียนมักจะทำในรูปของการแนะแนวเพื่อการศึกษาต่อเท่านั้น ทำให้
เห็นคุณค่าน้อย น่าที่จะได้หันมาดูเรื่องการแนะแนวที่ทำเป็นประจำเพื่อพัฒนาทางด้านสุขภาพ
ทางจิตของนักเรียน และการเจริญเติบโตของนักเรียนที่ต้องประสบกับสภาพปัญหาทางสังคม
ในปัจจุบัน ครู-อาจารย์ประจำชั้นน่าจะมีส่วนร่วมในการแนะแนวในชีวิตประจำวันมากยิ่งขึ้น
ในชั่วโมงโฮมรูม น่าจะได้ใช้ครูประจำชั้นปฏิบัติหน้าที่ และน่าจะได้มีการพัฒนาความรู้ความ
เข้าใจทางด้านนี้ให้แก่ครูที่ทำหน้าที่โฮมรูมด้วย

๘. ด้านการให้ทุนการศึกษา ส่วนใหญ่โรงเรียนต่าง ๆ ก็พยายามจัด
หาทุนการศึกษาให้นักเรียนอยู่แล้ว แต่ก็จะมีพออยู่เสมอ ๆ คือ เงินทุนที่จัดหาได้นั้นไม่พอกับ
ความต้องการของนักเรียน ปัญหานี้เป็นเรื่องที่แก้ไขยาก เพราะประชากรของไทยเราส่วนใหญ่
ยังยากจนอยู่ และรัฐบาลเองก็ยังจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาได้ไม่พร้อม ยังต้องให้ภาค
เอกชนช่วยรับภาระในด้านนี้ด้วย ฉะนั้นจึงอยู่ที่ว่าจะพัฒนาอย่างไรให้ประชาชนมีความสามารถ
ที่จะหนุนบำรุงด้านการศึกษามากกว่าที่เป็นอยู่ การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง
จึงมีส่วนช่วยได้มาก หากทางเรียกร้องความสนใจให้ชุมชน และผู้ปกครองหันมาสนับสนุนนักเรียน
ยากจนโดยการตั้งมูลนิธิเกี่ยวกับด้านนี้ขึ้นในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

๑. ควรจะได้มีการศึกษาและวิจัยสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในด้านอื่น ๆ เพิ่มขึ้นอีก เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการบริหาร
กิจการนักเรียนอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น

๒. ควรจะมีการวิจัยสถาบัน เพื่อนำผลการวิจัยไปแก้ปัญหในแต่ละสถาบัน ให้การบริหารกิจการนักเรียนมีความคล่องตัวยิ่งขึ้น

๓. ควรจะมีการวิจัยสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานครบ้าง เพื่อจะได้นำมาเปรียบเทียบให้เห็นสภาพและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในแต่ละด้าน

๔. ควรจะมีการวิจัยปัญหาที่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับนักเรียนที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานคร เช่น ปัญหายาเสพติด ปัญหาทางเพศ ปัญหาทางด้าน การปรับตัวในสภาพสังคมสิ่งแวดล้อมปัจจุบันของนักเรียนในกรุงเทพมหานคร

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย